Het provinciebestuur als onmisbare en impactvolle schakel tussen het lokale en regionale niveau.

Beleidsverklaring
2020–2024

Gedeputeerde Tom Vandeput

Van vooruitgang naar voorsprong

Bevoegdheden
Economie; Industrieterreinen; Innovatie; Europese Aangelegenheden; Personeelsbeleid; Interne communicatie; Voorzitter Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij; Voorzitter LSM.

Tom Vandeput

1. Economie
Nog veel groeipotentieel

•55

De Limburgse economie is er één van vallen, maar meer nog van weer opstaan, dankzij provinciale, Vlaamse en Europese steun. Door de sluiting van Ford Genk werd Limburg terug in de tijd gekatapulteerd. Maar vandaag staat onze economie sterker dan ooit. Het aantal starters piekt, de werkloosheid daalt spectaculair en de werkloosheidsgraad was nooit eerder zo laag. De RSZ-tewerkstelling heeft een recordhoogte bereikt, de Limburgse economie wordt innovatiever, de export stijgt.

Het SALK-plan was een succes. De V²O-strategie (Versterk, Versnel en Ontwikkel) was geen korte shocktherapie of oppervlakkige opsmuk, maar was een economisch kantelmoment, met een duurzame transitie van de Limburgse economie. Het groeipotentieel van de economische clusters maak, logistiek, bouw, cleantech, slimme energie, vrijetijdseconomie, innovatieve agro, creatieve economie en health is nog groot.

De meeste indicatoren evolueren dus positief. Maar in vergelijking met andere regio's hinkt onze groei toch nog wat achterop. Heel wat potentieel blijft nog onbenut. Er is nog steeds een kloof op het vlak van bruto binnenlands product per inwoner. Onze uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling blijven ver onder het Vlaamse niveau. Baanbrekende kenniscentra zijn nog ondervertegenwoordigd en de participatiegraad in het hoger onderwijs ligt in Limburg nog steeds te laag. Bovendien verliezen we veel talent dat elders gaat studeren, werken en wonen. Te weinig mensen zijn effectief aan het werk en Limburg doet nog te weinig aan talentmatching en aan de te verwachten skill shift.

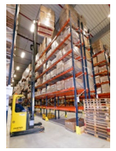

•56

We moeten verder excelleren, zodat de Limburgse economie de capaciteit heeft om verstoringen op te vangen en zichzelf te reorganiseren. Dat is namelijk de beste waarborg voor welvaart en jobs. Die veerkracht heeft de Limburgse economie niet. Nog niet. Gelukkig is er de laatste jaren een sterk geloof in ons eigen kunnen. Nu komt het erop aan om in nauw overleg met de Limburgse stakeholders en in het bijzonder met LRM, de werkgeversorganisaties Voka, VKW en Unizo en de SERR om onze ambitie bij te stellen en ons te meten met de besten. Zodat we van Limburg een voorbeeldregio en een economische topregio maken. En dat is meteen ook de uitdaging voor het Limburgs sociaaleconomisch overleg.

Eén ding staat vast:
Limburg zal het zelf moeten doen.

1.1. Innovatief verbinden en excelleren in nieuwe campussen

Met veel enthousiasme rolde LRM, samen met het provinciebestuur en andere partners, in onze provincie het intussen beroemde campusmodel uit. Corda Campus is wellicht de meest bekende. De voormalige Philips-site werd in enkele jaren tijd omgevormd tot een snelgroeiende hightech-campus met 220 bedrijven en meer dan 3.000 jobs. Met de uitbreidingsplannen wil de campus tegen 2020 de kaap van 5.000 jobs nemen.

Het provinciebestuur en POM Limburg hebben de Limburgse campusontwikkelingen steeds actief ondersteund. Dat gebeurde zowel via kapitaalsparticipatie — onder meer in Campus EnergyVille nv, Droneport nv en Life Science Development Campus nv — als via een investeringssubsidie aan Agropolis. •55

Innovatie, creatief talent en ondernemerschap zorgen voor een sterke dynamiek op de Limburgse campussen. POM Limburg wil kortbij het kloppend hart van de Limburgse economie zitten en geeft aan de kapitaalsparticipatie een inhoudelijk verlengstuk door op de verschillende sites een POM-antenne te openen. Deze POM-antenne vervult een brugfunctie met het Limburgs innovatieve ondernemerschap. Dit zorgt voor een win-win: de beleidsstrategie wordt met feitelijke inzichten verrijkt en de POM-dienstverlening en –expertise wordt dichtbij de Limburgse economie gebracht.

Op het fundament van de Limburgse campussen bouwen we verder door een aantal nieuwe campussen te realiseren waar innovatie, internationalisering, ondernemerschap en talentontwikkeling verbonden en vermengd worden. Hen fysiek samenbrengen, maakt ons efficiënter en geeft ons extra slagkracht om te excelleren in innovatief en internationaal ondernemerschap en om de Limburgse talenten toekomstgericht op te leiden.

1.1.1. Smart Port Limburg: hefboomproject voor de logistieke sector

Smart Port Limburg is een economisch hefboomproject om de logistieke sector verder te versterken. Via innovatie en acquisitie wordt de sector nog meer een facilitator voor de hele Limburgse economie. •56

Smart Port Limburg bestaat uit drie componenten die elkaar versterken. Het coördinatiecentrum is het eerste; het is een uniek aanspreekpunt voor de versterking van de logistieke sector door de transitie naar de supplychain van de toekomst te stimuleren. Maar ook voor het aantrekken en verankeren van goederenstromen met toegevoegde waarde en de acquisitie van nieuwe bedrijven. Het tweede luik is de logistieke campus, die als fysiek en iconisch brandpunt voor het Limburgs logistieke ecosysteem fungeert, waar innovatie versneld en ontsloten wordt voor de Limburgse bedrijven. In de planningsfase zijn er een aantal functies geselecteerd voor de campus: democentrum, ervarings- en trainingscentrum, incubatorfunctie voor starters, en gedeelde infrastructuur zoals flexkantoren en congres- en vergaderfaciliteiten. Tot slot is er het nieuw en wervend merkconcept Smart Port Limburg en de website www.smartportlimburg.com die al zijn gelanceerd tijdens Transport Logistic in München, 's werelds grootste beurs rond transport en logistiek.

POM Limburg en het Logistiek Platform Limburg (LPL) stellen een businessplan voor deze campus op. Maximale synergie en verbinding met LogVille van het Vlaams Instituut voor de Logistiek en met de logistieke innovator in Venlo is hierbij het uitgangspunt.

1.1.2. De MaakCampus: een unieke en hoogtechnologische NextGen maakcampus

In de MaakCampus op het THOR-terrein te Genk kunnen bedrijven kennismaken met Industrie 4.0. Ze leren welke materialen, programma's en technologieën ze best gebruiken, en worden bovendien ondersteund bij de ontwikkeling van nieuwe producten. De campus zal de Limburgse maaksector ook ondersteunen in de productie van nieuwe prototypes met beperkte schaalkansen en kleine geïndividualiseerde series, tot aan de uitrol naar grootschalige series of de productie op industriële schaal. Belangrijke thema's hier zijn industriële artificiële intelligentie, augmented labor (met toegevoegde technologie mensen productiever maken), slimme interne logistiek, digital twins (kwaliteitstesten), de ontwikkeling van cobots, humanoids, carebots en homebots. •57

De POM wil aanzienlijk bijdragen aan de verfijning van het totaalconcept van de maakcampus, en daarbij kunnen alle actoren uit het ecosysteem van de maakeconomie een actieve rol spelen. POM Limburg streeft immers naar een maximale samenwerking tussen expertorganisaties op het vlak van de 'nieuwe' maakindustrie (zoals Flanders Make en Sirris), de verschillende kennisinstellingen (zoals UHasselt, KUL, UCLL en PXL), de betrokken overheidsorganisaties (zoals VLAIO en LRM), en de Limburgse maakbedrijven (zowel mature bedrijven als starters en groeiers). Het doel is om de maakcampus te helpen uitbouwen tot een uniek kennis- & praktijkcentrum op het vlak van Industrie 4.0.

1.1.3. De Health Campus: innovatie en ondernemerschap in de gezondheidssector

De Health Campus op de Universitaire Campus wordt een ruimtelijk brandpunt van innovatie en ondernemerschap in de gezondheidssector. De voorbije tien jaar is de sector van Health & Care met focus op biotech, medtech en zorg versneld ontwikkeld. Om deze innovatiegedreven sector verder toekomstgericht te ontwikkelen, moet er een sterke wisselwerking zijn tussen onderzoek, innovatie, ondernemerschap, opleiding, internationalisatie en communityvorming. Innovaties kunnen leiden tot een vernieuwende zorg en tot de vooruitgang van biotech en medtech. Maar innovatie kan ook ontstaan door kruisbestuiving tussen gezondheidsdeeldomeinen of zelfs vanuit de samenwerking met andere sectoren. Denk bijvoorbeeld aan IT.

•58

Een mogelijke plaats om op één locatie een fysiek netwerk te creëren van onderzoek, startersfaciliteiten, businessontwikkeling en onderscheidende geïntegreerde diensten, is de BioVille-incubator •58. Er zijn al een aantal netwerkschakels die voorhanden zijn of die de volgende jaren voorzien worden: de realisatie van een Digital Health House, de uitbreiding van BioVille met een derde vleugel, een distributed ledger voor de introductie van blockchaintechnologie in de zorgsector, de uitbouw van een centraal mobiliteitsplatform voor niet-dringend liggend ziekenvervoer en de digitalisering van de eerstelijnszorg.

1.1.4. Bouwcampus: katalysator voor innovatie in de bouwsector

•57

•59

Dankzij SALK 1.0 is de Limburgse bouwsector heel wat hoogtechnologischer en innovatiever geworden. Zo is de Construction Academy een demonstratieproject van de Confederatie Bouw Limburg. Het legt de nadruk op energie-efficiënt bouwen en op kennisoverdracht over renovatietechnieken, hernieuwbare energie, materiaalbeheer, waterhuishouding, toegankelijkheid en innovatieve bouwprocessen. Het Applicatiecentrum Beton en Bouw is op zijn beurt dan weer een hoogtechnologisch onderzoekslabo voor beton en andere bouwmaterialen. Het fungeert ook als centrum voor contractonderzoek en dienstverlening voor de Limburgse bouw.

Samen moeten ze zorgen voor een sterke innovatietransfer naar de Limburgse bouwbedrijven. Een Bouwcampus zal dit nog verder faciliteren en versterken •59. Deze campus maakt de link tussen innovatie, onderzoek, ondernemerschap en talentontwikkeling. Het gaat om een soort bouwarena met een demoruimte voor innovaties, een trainings- en opleidingscentrum voor werkenden, werkzoekenden en studenten, een incubatorruimte voor samenwerkingen met IT, cleantech en slimme energie, gedeelde faciliteiten, een educatieruimte voor jongeren om de instroom naar bouwberoepen te bevorderen en een open marktplaats voor Limburgse bouwvacatures.

1.1.5. Een campus voor ondernemerschap in Noord-Limburg

Op vraag van Focus Noord, dat de Noord-Limburgse ondernemersclubs en burgemeesters verenigt, onderzoeken de POM Limburg en LRM of er meer ruimte gecreëerd kan worden voor ondernemerschap in Noord-Limburg. Gedacht wordt aan aangepaste infrastructuur waar starters en groeibedrijven zich kunnen ontwikkelen en waar specifieke begeleiding beschikbaar is binnen een dynamische ondernemersgemeenschap.

1.1.6 De Limburg-campus: een efficiëntere en ambitieuzere publieke dienstverlening

Via de uitbouw van een Limburg-campus op de terreinen van het provinciehuis willen we de

Tom Vandeput
Tom Vandeput

Tom Vandeput

Tom Vandeput

Tom Vandeput

•61

Limburgse publieke dienstverlening efficiënter maken en de expertise van de provinciale diensten bundelen met aanverwante instellingen, zoals POM Limburg en Toerisme Limburg. Dat kan onze ambities wat betreft de algemene Limburgse ontwikkeling naar een hoger niveau tillen. Het open karakter van de campus brengt het provinciale bestuursniveau ook dichter bij relevante actoren en bij de Limburger.

1.1.7. Innovatief congrescentrum

Als we voorsprong willen nemen, moeten we ambitie en durf tonen. Een 'landmark' in de vorm van een 'oval office' kan de duurzame economische ambities en hightech state of mind van de Corda Campus in de verf zetten. Met 'The Future of Now' heeft kunstenaar Koen Vanmechelen reeds een creatief concept uitgewerkt. De bestaande watertoren wordt in dat concept omgevormd tot een spraakmakend congrescentrum, aan architecturale parel op de kroon van het economische bolwerk dat Corda is. Het congrescentrum creëert een nieuw perspectief voor Corda, Hasselt en Limburg.

> *"Op de nieuwe Limburgse campussen ontmoeten innovatie, internationalisering, ondernemerschap en talentontwikkeling elkaar."*

1.2. POM Limburg gaat voor 4.0

POM Limburg wil in haar nieuwe strategie een bepalende socio-economische speler zijn in de Limburgse economie. Die ambitie komt tot uiting in strategische expertiseopbouw, de dienstverlening en project- en platformontwikkeling.

1.2.1. Ruimte om te ondernemen

POM Limburg creëert in eerste instantie ruimte om te ondernemen, namelijk voldoende en kwalitatief hoogstaand aanbod aan ondernemingsterreinen. Voor terreinen waar de private sector geen initiatief durft te nemen, onderzoekt POM de haalbaarheid om ze zelf te ontwikkelen en op de markt te brengen. Er staat nu reeds een aantal terreinen op de radar: Reigersvliet, Groene Delle, het kmo-terrein rond het PLOT … Waar nodig neemt de POM ook deel – alleen of samen met anderen – in de ontwikkeling van innovatieve infrastructuren voor de collectieve huisvesting van ondernemingen. •60

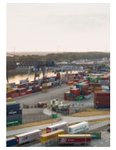

•60

De dienst Ruimtelijke Economie blijft acties ondernemen om de uitstraling van en de samenwerking op de Limburgse bedrijventerreinen te bevorderen. Met duurzaamheidsacties worden de bedrijven in de Limburgse klimaatambitie gesensibiliseerd en gestimuleerd.

POM Limburg neemt de komende jaren ook een trekkersfunctie op in de performante ontsluiting van de Limburgse regionale bedrijventerreinen en kmo-zones. De beheerders-eigenaars van de bedrijventerreinen kunnen intekenen op een kwalitatief sterk ontsluitingsconcept om de Limburgse ruimte op het einde van de legislatuur op een uniforme en innovatie wijze te ontsluiten. •61

1.2.2. Een expertisecentrum Limburgse economie

De POM Limburg zet haar rol als expertisecentrum over de Limburgse economie kracht bij met de Kenniscel. Die legt de nadruk op een uitgebreid digitaal aanbod van economische statistieken over Limburg en de Limburgse gemeenten, en een betere duiding van die cijfers. Gedetailleerde analyses van sectoren en voortgangsindicatoren zullen bovendien meer inzicht bieden in de impact van het beleid en de economie. Door beter te meten en te duiden, kunnen meer gerichte en doeltreffende acties ondernomen worden om het economische weefsel in Limburg te versterken en uit te breiden.

1.2.3. Project- en platformontwikkeling

In haar sociaaleconomische taakstelling zal POM Limburg ook nieuwe paden onderzoeken. Nieuwe beloftevolle economische niches worden op haalbaarheid onderzocht. Het zal immers op nicheniveau zijn dat Limburg zich kan onderscheiden en het verschil kan maken. Een concreet voorbeeld is de haalbaarheidsstudie rond zakelijk vliegverkeer.

In het Vlaamse regeerakkoord is opgenomen dat de Vlaamse financiering voor het versterkt streekbeleid niet meer wordt verlengd. Dit betekent dat het streekproject LIRES aangepast moet worden. De dynamiek van de LIRES-werking wordt hierbij ingekanteld in het provinciebestuur. De expertise in de verschillende grondgebonden beleidsvelden wordt op die manier een ontwikkelingsfactor voor de Limburgse subregio's en voor de gemeenten. De LIRES-hefboomprojecten worden in het meest relevante uitvoeringsniveau ondergebracht.

1.3. Platformwerking, of de 'businessclass' van de Limburgse economie

De businessdomeinen uit SALK 1.0 blijven richtinggevend voor het Limburgse clusterbeleid. In de acht clusters zit immers groeipotentieel voor innovatief en internationaal ondernemerschap, voor jobcreatie en voor een provinciale smart specialisation. De acht clusters vormen de motor voor de Limburgse economische vernieuwingskracht.

Op basis van het triple helix principe organiseert POM Limburg interactie en structureel overleg tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheid. Hiervoor is POM Limburg gestart met een platformwerking in 8 sectoren (energie en cleantech zijn in de POM werking ontdubbeld). De interactie verloopt binnen de platformwerking waar kennis wordt gedeeld, creatieve ideeën en expertise worden uitgewisseld en initiatieven op elkaar worden afgestemd. Analyses, definiëring en uitrol van acties en projecten voor de versterking en versnelde ontwikkeling van de sector worden

Tom Vandeput

Tom Vandeput

Tom Vandeput

overlegd. De platformwerking wordt door POM Limburg professioneel omkaderd door een clustermanager die gangmaker van de operationele en inhoudelijke werking van het platform is en de projectontwikkeling faciliteert en stroomlijnt.

1.3.1. Het Platform Logistiek

De logistieke sector is met 522 vestigingen in Limburg goed voor een directe tewerkstelling van meer dan 10.000 werknemers en een bruto toegevoegde waarde van 1,19 miljard euro. Dat maakt het een belangrijke economische sector, die bovendien een cruciale en ondersteunende functie heeft voor de hele economie. De platformwerking rond logistiek kent al een lange traditie en zit vervat in het 'Logistiek Platform Limburg' (LPL). Waar het tot in 2018 vooral bestond uit transport- en logistieke dienstverleners, zijn sindsdien alle spelers met een fysieke stroom van goederen welkom. LPL werkt rond vijf strategische pijlers: Kennis, Innovatie, Ruimte & Infrastructuur, Acquisitie en Branding & Community Formation. POM Limburg geeft in samenwerking met haar stakeholders uitvoering aan de projecten en acties geïnitieerd door het LPL. • 62

1.3.2. Het Platform Maakindustrie

Door de toegenomen globalisering en de grotere snelheid waarmee nieuwe technologieën wereldwijd geïntroduceerd worden, moet Limburg kansen zoeken om de bestaande en nieuwe maakeconomie te versnellen en om nieuwe maakbedrijven aan te trekken. De uitdaging daarbij is om snel te beoordelen wat de opportuniteiten zijn van nieuwe technologieën, en om ze snel in te voeren in bestaande productieprocessen en/of innovatieve eindproducten en dienstverleningen. Dat kan ons een voorsprong opleveren die positief is voor ons imago van innovatieve regio en voor de bedrijven die ze toepassen. Het is de taak van de platformwerking om te inspireren rond die technologieën, goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen en hun positieve impact uit te dragen. Het platform kan ook pilootprojecten helpen realiseren en ondernemingsplannen om de Limburgse maakbedrijven te versterken, helpen uitrollen.

1.3.3. Het Platform Energie

Samen met diverse andere actoren wil POM het kader scheppen om nieuwe energiebedrijvigheid alle groeikansen in Limburg te bieden. Energieonderzoek en energie-innovatie zijn immers van cruciaal belang voor de competitieve toekomst van de Limburgse industrie. Het energiebeleid wordt almaar meer afgestemd op groene energiebronnen zonder fijnstofuitstoot, de ontwikkeling van nieuwe netwerkconcepten, het intelligent beheer van energienetwerken, de efficiënte productie en distributie van energie en de ontwikkeling van nieuwe innovatieve diensten op het vlak van energie.

1.3.4. Het Platform Creative Limburg Innovation

De creatieve industrie ontstond als economische sector tussen de traditionele economische sectoren en de cultuursector. De laatste tijd is de creatieve industrie flink gegroeid en staat ze qua omvang op gelijke voet met belangrijke sectoren zoals de bouw en de gezondheidszorg. Met het Creative Limburg Innovation Platform wil POM duurzame meerwaarde creëren. Dat doet het door traditionele bedrijven te linken met creatievelingen en zo innovatie te stimuleren in de traditionele economische activiteiten.

1.3.5. Het Platform Zorgeconomie

Met het platform zorgeconomie wil POM Limburg nieuwe noden detecteren, projectresultaten verspreiden en innovatieve en breed gedragen pilootprojecten samenstellen, lanceren en toepassen. Daartoe werden er twee EFRO-projecten goedgekeurd die inspelen op de mogelijkheden van digitalisering in het zorgaanbod. Het gaat om de projecten 'Digitalisering eerstelijnszorg' en 'Centraal mobiliteitsplatform voor niet-dringend liggend ziekenvervoer'. De ambities van die projecten zijn erg hoog en geven Limburg de kans om een voortrekker te zijn in de digitale transitie van de zorg. • 63

• 62

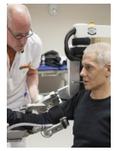

• 63

1.3.6. Het Platform Bouw

Via het platform bouw brengen POM en de Confederatie Bouw Limburg (CBL) regelmatig bouwbedrijven, kennisinstellingen en overheden samen om strategische acties en economische hefboomprojecten te formuleren die de bouwsector in Limburg versterken. Daarnaast wordt er binnen het platform ingezet op kennisverwerving en -deling.

1.3.7. Het Platform IT Services & Software (digitale economie)

De digitale economie groeit zeven keer zo snel als de reguliere economie. De snelheid van de technologische vooruitgang doet ook de behoefte aan gekoppelde producten toenemen. Digitale economie verbindt alles met alles: machines met machines, machines met data, data met data, data met mensen en mensen onderling. Digitalisering mag dan ook niet beschouwd worden als een aparte sector maar loopt als een transversale rode draad doorheen de verdere ontwikkeling van alle economische sectoren. Met het platform rond IT Services & Software wordt gewerkt aan acties en hefboomprojecten om de sector duurzaam te bestendigen in Limburg.

1.3.8. Het Platform Circulaire economie/cleantech

Door de toenemende bewustwording rond de klimaatproblematiek en de groeiende nood aan het duurzaam gebruik van grondstoffen en producten is de transitie naar een circulaire economie noodzakelijk en urgent. Bovendien biedt deze economie

Tom Vandeput

•64

tal van nieuwe economische opportuniteiten. Tal van bedrijven zijn reeds langer bezig met circulaire economie. Ook heel wat kennisinstellingen voeren permanent onderzoek naar innovatieve toepassingen binnen de kringloopeconomie •64. POM Limburg wil alle partijen die hierin actief zijn samenbrengen om kennis te delen, nieuwe samenwerkingen te initiëren en om andere economische actoren bewust te maken van de mogelijkheden die een circulaire economie biedt.

> *"Meer nog dan uitdagingen, heeft Limburg vooral veel potentieel."*

1.4. Voorsprong nemen met een slagkrachtig SALK 2.0

Dat de Limburgse economie weerbaar is in haar zwartste momenten, dat heeft deze provincie al meermaals bewezen. De resultaten van het SALK-plan, dat op de sporen gezet werd na de sluiting van de Ford-fabriek, spreken tot de verbeelding. Maar de Limburgse economie leidt aan een aantal structurele zwakten die voortdurende zorg vergen. Het gemiddelde inkomen ligt nog steeds lager dan elders in Vlaanderen, er is minder ondernemersweefsel aanwezig en er zijn minder economische beslissingscentra dan in andere provincies. De provincie wordt bovendien geconfronteerd met een groot aantal werkloze Limburgers die te ver van de arbeidsmarkt afstaan, terwijl de knapste koppen deze provincie maar al te vaak verlaten. Maar de economische groei van Limburg toont ook dat deze provincie een wezenlijke bijdrage kan leveren aan de welvaart van Vlaanderen. Meer nog dan uitdagingen, heeft Limburg vooral veel potentieel. Dat potentieel wil het provinciebestuur, samen met de Vlaamse Regering, ontsluiten.

1.4.1. Afmaken waarmee begonnen is

Het nieuwe Vlaams regeerakkoord erkent expliciet de sprong voorwaarts die Limburg dankzij SALK 1.0 gemaakt heeft. Een paar knelpunten resteren nog, onder andere op het vlak van mobiliteit. De Vlaamse overheid zal, op basis van een grondige evaluatie, nagaan voor welke doelstellingen nieuwe inspanningen nodig zijn. Daarnaast voorziet zij bijkomende beleidsmaatregelen om het potentieel van Limburg verder te versterken. De Vlaamse Regering zal samen met de deputatie, onder het voorzitterschap van Vlaams Minister-President Jan Jambon, de uitvoering van SALK 1.0 en de nieuwe maatregelen van de Vlaamse Regering verder opvolgen.

1.4.2. Een geactualiseerde SALK 2.0-strategie

Binnen Limburg zelf zal het provinciebestuur een volwaardig tweede spoor opzetten, om de Limburgse economie verder te versterken. Samen met sociale partners, kennisinstellingen, het Limburgse politieke veld en andere stakeholders, slaan we de handen in mekaar voor een volwaardig SALK 2.0. Dat bouwt verder op de V²O-strategie om acht kernsectoren te versterken, te versnellen en te ontwikkelen. Een Limburgse task force zal de geactualiseerde SALK-strategie uitwerken en vervolgens op het terrein uitvoeren. Naast de verdere uitvoering van SALK 1.0 en de inspanningen van de Vlaamse overheid, zal SALK 2.0 een specifiek antwoord geven op de nieuwe uitdagingen die in deze snel veranderende economische omgeving ontstaan zijn.

1.4.3. Een antwoord op nieuwe economische uitdagingen

De wereld heeft niet stilgestaan sinds de sluiting van Ford. Nieuwe uitdagingen en economische megatrends worden het fundament waarop SALK 2.0 zal bouwen. Zo heeft de verdere opmars van het internet onze retailsector verzwakt, maar dit biedt ook nieuwe opportuniteiten voor heel wat sectoren. Ook de veranderende houding rond mobiliteit en klimaat vergt een nieuwe benadering voor de ontwikkeling van onze werkruimte, industrieterreinen en stedelijke centra. We evolueren naar een deeleconomie, waarbij 'toegang tot gebruik' belangrijker wordt dan 'bezit van'. En de toenemende diversiteit vraagt, in combinatie met wijzigende verwachtingen op het vlak van werk-leven-balans, nieuwe antwoorden van onderwijs en arbeidsmarkt. Het zijn deze en andere megatrends die SALK 2.0 moet omsmeden van uitdagingen naar opportuniteiten.

1.4.4. Een provinciale en Europese hefboom

De Limburgse SALK 2.0-taskforce zal een antwoord geven op deze uitdagingen en opportuniteiten, vanuit een gericht aantal actieclusters. Hiervoor slaat het provinciebestuur de handen ineen met alle Limburgse stakeholders, waarbij de provinciale diensten een essentiële rol zullen spelen, zowel op organisatorisch als op financieel vlak. Voor SALK 2.0 zullen we zelf de middelen moeten mobiliseren. Voor die economische ontwikkelingsagenda doet Limburg een appel op de 137 miljoen euro Europese middelen, verbonden aan de erkenning van Limburg als Europese transitieregio.

Het nieuwe acceleratie- en ontwikkelfonds is ook een essentiële hefboom. Het fonds bundelt alle vroegere subsidieregelingen zoals de Europese cofinancieringsregeling, het arbeidsmarktfonds en het streekfonds. Dat maakt subsidietoekenningen veel efficiënter, effectiever en transparanter. Het fonds wil projecten ontwikkelen die inspelen op een effectieve probleemstelling of zorgen voor een valorisatie van economische kansen in de provincie of in de subregio's. Enkel projecten die goed scoren op een vastgelegde criteriamix komen in aanmerking voor een provinciale impuls.

Het complementair engagement van Vlaamse Regering, Provinciebestuur, werkgevers en werknemersorganisaties, de provinciale economische actoren, steden en gemeenten en alle andere

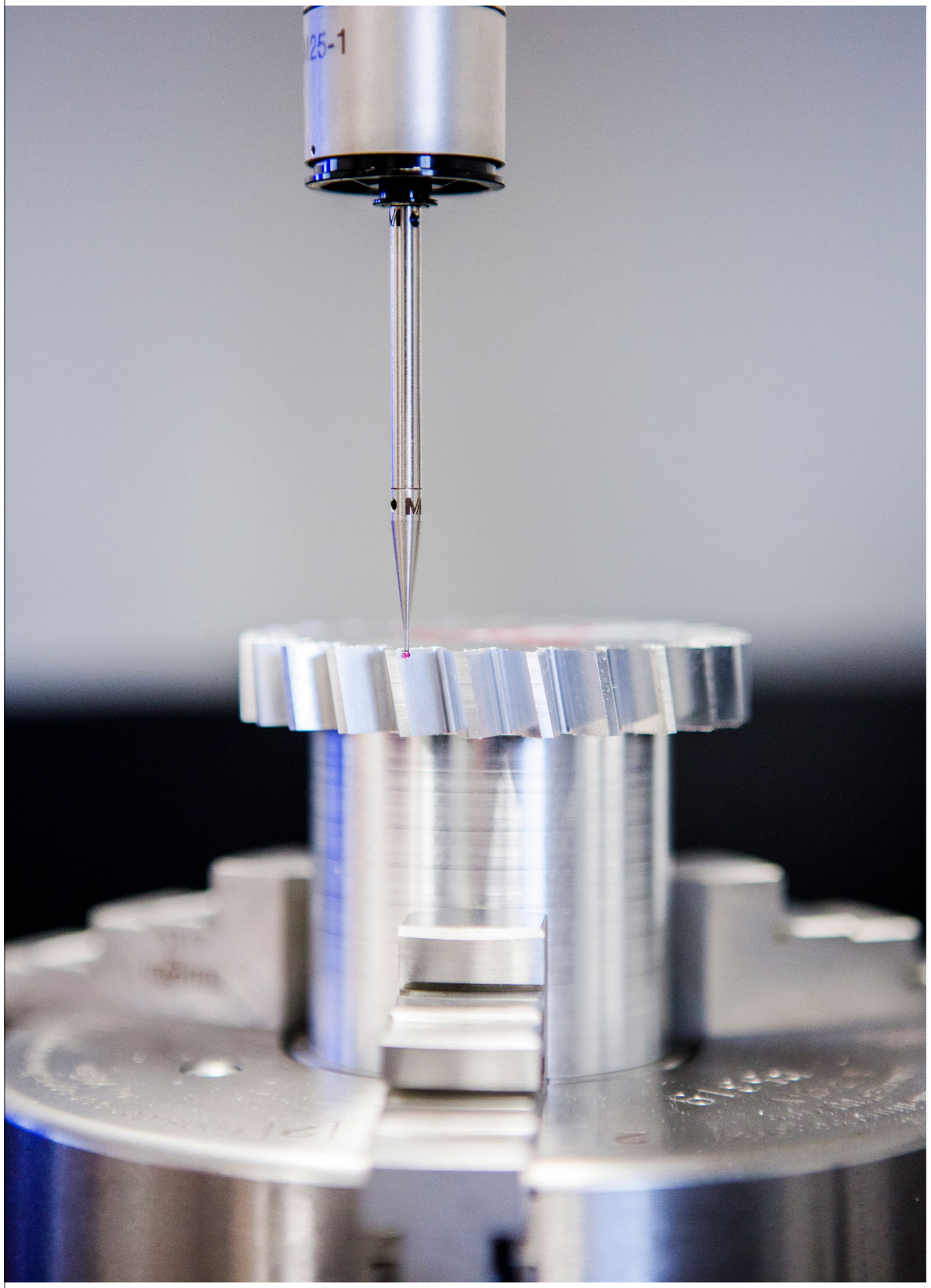

Tom Vandeput

Tom Vandeput

stakeholders is de beste garantie om het belangrijke economisch potentieel van deze provincie verder te ontginnen.

Deze krachtenbundeling is ook het leidmotief van een innovatief partnerschap tussen de dienst Economie en de Limburgse werkgeversorganisaties. De doelstelling is om geconcerteerde impulsen aan het Limburgs ondernemerschap te geven.

1.5. Bedrijvige winkelkernen voor een nieuwe retaildynamiek

•65

De detailhandel blijft met maar liefst 17.000 handelspanden, 27.000 loontrekkenden en 15.000 zelfstandigen een belangrijke economische sector in Limburg. Maar retail wordt met heel wat uitdagingen geconfronteerd. Zo zijn er de veranderde winkeltrends, de behoefte van consumenten aan beleving in de stadskern en de winkels, en de groeiende e-commerce •65. Winkelen is hierdoor een 24/7 aangelegenheid geworden. Een pasklaar antwoord op deze uitdagingen ligt niet voor de hand. De Limburgse stadskernen kampen daarom met meerdere problemen: er zijn meer filialen maar minder zelfstandig uitgebate winkels, er is een significante frictie- en soms structurele leegstand, er is een soms beperkte koopattractie en tanende en soms zieltogende winkelstraten tekenen te vaak het gemeentelijk kernwinkelgebied.

De klassieke formule van investeringswerken en citymarketingacties heeft niet meer het effect van vroeger. Bovendien kan niet elke stad of gemeente een winkelstad zijn. Een stadskern is vandaag meer dan ooit eigentijds en aantrekkelijk als ondernemen, publieke en private dienstverlening, kunst, cultuur en wonen er hand in hand gaan en samen een aantrekkelijke sfeer uitademen. Stadscentra moeten zich dan ook meer dan ooit transformeren tot bedrijvige stadskernen. Het samenspel van functies moet er bovendien afgestemd zijn op de plaatselijke situatie, de troeven van de gemeente en op het unieke DNA waarmee ondernemers en bewoners zich kunnen identificeren. Slechts dan zal er een stedelijke duurzame dynamiek op gang gebracht worden die bezoekers charmeert en overtuigt om terug te keren.

•66

De provincie Limburg en UNIZO hebben daarom het traject 'Naardekern' aan tien Limburgse gemeenten aangeboden: een innovatief en co-creatief traject waarmee aan een nieuw toekomstperspectief voor de handelskern gewerkt wordt via de unieke methodiek van 'imagineering', en dat samen met lokale stakeholders en retailexperten. Het afgelegde traject wordt neergeschreven in een kernkompas en bevat soms verrassende adviezen en ontwikkelingstips. Het toekomstperspectief moet wel nog verder uitgediept worden en omgezet in concrete terreinacties. Om de gemeenten hierin te ondersteunen, is in het provinciaal subsidiereglement een éénmalig trekkingsrecht van 100.000 euro per gemeente voorzien. Beringen, Bilzen, Leopoldsburg, Lommel, Maaseik en Tongeren hebben het traject al afgelegd. Momenteel wordt het traject in Pelt uitgevoerd. In 2020 is het de beurt aan Bree, Maasmechelen en Sint-Truiden. Omdat de problematiek verder reikt dan de tien kleinstedelijke gebieden, worden 'Naardekern' en het provinciaal subsidiereglement vanaf 2020 uitgebreid naar alle Limburgse gemeenten.

De sleutel van het succes mag dan wel bij het lokale publieke en private weefsel liggen, toch kunnen de gemeenten blijven rekenen op de provincie om een toekomstgericht retailbeleid te bepalen en uit te voeren. We bieden inhoudelijke en financiële steun via diverse werkinstrumenten, waaronder Locatus Online, RetailCompass en de feitenfiches (via Provincies in cijfers).

1.6. Actief inzetten op innovatie maakt het verschil

"Wie onvervangbaar wil zijn, moet zich blijvend onderscheiden", zei Coco Chanel steeds. Bedrijven die niet systematisch bezig zijn met vernieuwing, duwen zichzelf uit de markt. Innoveren is niet alleen een dwingende noodzaak geworden voor bedrijven in de maaksector. Elk bedrijf - in welke economische sector dan ook - moet op zoek gaan naar nieuwe producten en diensten. Grote bedrijven kunnen hiervoor een beroep doen op eigen O&O-afdelingen. Kmo's kunnen dit niet en beschouwen een innovatietraject vaak als een onmogelijke opdracht. Drempels zijn voor hen vaak het gebrek aan personeel en aan financiële middelen.

Met onze innovatiepremie tonen we echter dat innovatie ook voor kleine en middelgrote ondernemingen een haalbare kaart is. Daarbij mikken we niet op dure onderzoekstrajecten, maar willen we de expertise van twee kmo's pragmatisch met elkaar verbinden. Op dat kruispunt ontstaat vaak innovatie waar beide samenwerkende kmo's beter van worden. Limburgse ondernemers die inzetten op kruisbestuivingen om innovatieve technieken, materialen, concepten, processen en diensten te ontwikkelen en Limburg als ondernemende provincie profileren, kunnen hiervoor tot 50.000 euro ontvangen. •66

Tot op vandaag zijn er 28 projecten goedgekeurd. Samen goed voor een investering van 3,3 miljoen euro en 1,37 miljoen euro aan provinciale cofinanciering. Zo'n 70 bedrijven zijn betrokken bij de uitvoering van de projecten. Op middellange termijn leveren ze zo'n 250 jobs op.

> *"De eigentijdse aantrekkelijke stadskern is meer dan ooit een dynamische omgeving waar functies zoals ondernemen, publieke en private dienstverlening, kunst, cultuur en wonen een plaats krijgen en samen een aantrekkelijke sfeer uitademen."*

Tom Vandeput

Tom Vandeput

Tom Vandeput

1.7. De arbeidsmarkt staat onder stoom

De arbeidsmarkt in Limburg heeft anno 2019 een aanzienlijke inhaalbeweging gemaakt sinds de sluiting van Ford Genk. Op het vlak van de werkloosheidsgraad houdt Limburg met een percentage van 6 % (oktober 2019) inmiddels gelijke tred met Vlaanderen. Ook op het vlak van de toename van het aantal jobs in loondienst doet Limburg (met meer dan 306.000 jobs in loondienst) het even goed als Vlaanderen.

Steeds meer mensen aan het werk en een stijgend aanbod aan vacatures is positief maar heeft ook een keerzijde. De arbeidsmarkt is de laatste jaren steeds krapper geworden. In combinatie met demografische factoren zoals een minder sterke bevolkingsgroei, de sterke vergrijzing en de inkrimping van de bevolking op arbeidsleeftijd (die zich allen sterker manifesteren in Limburg dan in Vlaanderen) zal deze wellicht krap blijven, wat ook de mismatch op de arbeidsmarkt (door tekort aan de benodigde talenten) in de hand werkt. Begin 2018 staan in Limburg slechts 73 jongeren per 100 ouderen klaar om in te stromen in de arbeidsmarkt, terwijl dit in 2008 nog op gelijk niveau stond. Naar schatting zou dit cijfer in onze provincie in 2022 een dieptepunt bereiken van 70. Het is dus oppassen voor een heuse ‘war for talent’.

Daarenboven leven we in ongezien snel veranderende tijden. De arbeidsmarkt zet omwille van de digitalisering en robotisering koers naar een skillsrevolution en het is de uitdaging om continu te kunnen blijven omgaan met verandering. Sommige jobs zullen verdwijnen maar er zullen ook tal van nieuwe jobs bijkomen. Agoria berekende dat voor elke job die verloren zal gaan, er 3,7 nieuwe in de plaats komen. Ook de jobinhouden zullen mee veranderen. ‘Learnability’, ofwel het leer- en aanpassingsvermogen (de drive om permanent bij te leren) is prioritair, dus er moet aan een echte leercultuur gebouwd worden.

Tijdens de komende maanden zal samen met VDAB en de andere Limburgse arbeidsmarktactoren met middelen vanuit de transitieregio volop ingezet worden op de ‘Arbeidsmarktwerking 4.0’. Het ‘Werkoffensief 2025’ zal hieraan gestalte geven. Zo zal er gewerkt worden aan concrete oplossingen voor de Limburgse arbeidsmarktvraag met focus op knelpuntvacatures, doorstroom bevorderen van ‘maatwerk’-werknemers naar de reguliere economie, het bieden van kansen aan elke talent in de reguliere of sociale economie, promotie van STEM-opleidingen in BSO, TSO en ASO, promotie van HBO5-opleidingen ...

2. Europa. Al 30 jaar partner van Limburg

“I want my money back!”, riep Margaret Thatcher in 1979, tijdens het debat over de bijdrage van de lidstaten aan de Europese begroting. Voor Limburg wordt het eerder: “Thank you, Europe, for the money”. Logisch, als er meer dan 2.100 projecten met Europese steun en meer dan 800 miljoen subsidies op de Limburgse teller staan. We zijn Europa dan ook dankbaar. Ons partnerschap bestaat al meer dan 30 jaar: het begon met de ondertekening van het Toekomstcontract naar aanleiding van de sluiting van de mijnen en heeft een grote impuls gegeven aan de Limburgse sociaaleconomische ontwikkeling.

2.1. Economische achterstand terugdringen

EFRO en ESF zijn gedurende decennia ingezet als extra financieringsmiddelen om de economische achterstand terug te dringen, maatschappelijke behoeften in te vullen en hefbomen te creëren om het Limburgse sociaaleconomische systeem terug in orde te brengen. Doorheen de verschillende programmaperiodes verschoof het zwaartepunt van economische en sociale reconversie naar de creatie van Limburgse economische vernieuwingskracht. Die nieuwe focus wordt in het hele beleidsveld Europa aangehouden.

De Europese subsidiemogelijkheden en de grensoverschrijdende samenwerking moeten hand in hand gaan met het provinciaal economisch beleid. De Limburgse dienstverlening, het ontwikkel- en acceleratiefonds, de samenwerking met de buurregio’s en het pilootproject met VLEVA zijn hefbomen voor de beschikbare Europese subsidies, die ons helpen om een sterke economische positie in te nemen in het hart van Europa.

We zullen slimme verbindingen leggen naar de andere provinciale beleidsvelden, de Limburgse gemeenten, de sociaaleconomische actoren, de buurregio’s en Vlaanderen. Dat leidt tot meer slagkracht. De provincie wil daarbij optreden als facilitator: we proberen anderen succesvol te laten zijn, door onze partners te faciliteren en te ondersteunen. Niet vanaf een afstand, maar betrokken en creatief.

2.2. Een hefboom van 80 miljoen euro

In de programmaperiode 2014-2020 werden er heel wat Europese subsidies ingezet in Limburg. Dat gebeurde binnen het programma EFRO-Vlaanderen 2014-2020 en de Interreg-programma’s van de Euregio Maas-Rijn en de Grensregio Vlaanderen-Nederland. In totaal is een investeringsvolume van bijna 70 miljoen euro gecreëerd. Voeg hierbij de projectvoorstellen die nog in een besluitvormingsprocedure zitten en waarover de komende maanden wordt beslist en het volume loopt op tot meer dan 80 miljoen euro. Heel Limburg mag zich met die cijfers en met deze quote van Benjamin Franklin op de borst kloppen: “Goed gedaan, voelt beter dan goed gezegd.”

Een groot gedeelte van die Europese subsidies is verbonden aan de Geïntegreerde Territoriale Investering Limburg. De GTI Limburg bevat de Europese EFRO- en ESF-enveloppe van 65 miljoen euro die Europa naar aanleiding van de sluiting

Tom Vandeput

van Ford Genk aan Limburg ter beschikking heeft gesteld. Het EFRO-aandeel in die enveloppe bedraagt 45,3 miljoen euro.

82% hiervan of 37,2 miljoen euro is inmiddels toegekend en aangewend voor de realisatie van economische hefboomprojecten:

- De KU Leuven, UHasselt, IMEC en VITO hebben EnergyVille op het Thor-park in Genk uitgebouwd tot een onderzoekscentrum met internationale allure. Ze creëren hiermee een biotoop voor nieuwe business rond slimme energie in onze provincie. •67
- De Construction Academy van de Confederatie Bouw Limburg profileert zich als de motor voor de transitie van de bouwsector naar een innovatieve cluster van duurzaam en energie-efficiënt bouwen.
- Flanders Make zet in op de versterking van het innovatief vermogen van de Limburgse maaksector en transformeert onze provincie tot een experimenteerruimte voor autonoom rijden en lichte voertuigen. •68
- De T2-campus is een opleidings- en trainingscentrum zonder voorgaande. Doordat VDAB, Syntra en de onderwijssector de krachten bundelen, wordt een hoog rendement behaald in de competentieontwikkeling van werkzoekenden, werkenden en ondernemers in spe. Vanuit de T2-campus wordt een grote bijdrage geleverd in het uitrollen van het stelsel van duaal leren in onze provincie.
- VAKlab van het Domein Bokrijk zorgt voor een heropleving van het ambachtelijk vakmanschap. Technisch talent krijgt er professionele omkadering om de ondernemerszin aan te scherpen en het vakmanschap wordt gelinkt aan vragen uit de maaksector.
- Met Cycling Synergy is het belevingsniveau van het Limburgse fietstoerisme tot in de kruinen van de bomen gebracht.
- Diverse acties focusten zich op de stimulering van bedrijfsgroei en de internationalisering van het Limburgs ondernemerschap. Exportstimulering en acquisitie van buitenlandse investeerders zijn complementair opgenomen.

•67

•68

Tom Vandeput

2.3. Nieuwe projectoproepen komen eraan

Voor de nieuwe projectoproep voor de maak en de zorg worden er nieuwe projectvoorstellen voorbereid om onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie in die sectoren te stimuleren. Met de oproep is 94% van het budget van de GTI Limburg ingezet. Belangrijk is ook de uitvoeringsgraad die al 72% bedraagt.

Bovenop de GTI-middelen is er nog eens 6,7 miljoen euro EFRO-steun vanuit het reguliere programma naar Limburg gevloeid. In totaal is er ook meer dan 7,3 miljoen euro provinciale cofinanciering toegekend.

De besluitvormingsprocedure van EFRO-subsidieaanvragen en de verplichte rapportering over de projectuitvoering hebben een eigen specificiteit en complexiteit. Promotoren waarderen de begeleiding en inhoudelijke en administratieve ondersteuning van het Limburgse EFRO-contactpunt. Deze dienstverlening wordt verdergezet tot het einde van de lopende programmaperiode — 31 december 2022 — zodat de subsidies voor Limburgse projecten als meerwaarde voor de Limburgse economie en samenleving worden benut.

2.4. Limburg maakt de link in de vier windrichtingen

Onze provincie is een structurele partner in de Interreg-programma's van de Euregio Maas-Rijn en de Grensregio Vlaanderen-Nederland. Dat maakt dat Limburg verbonden is met een bestuurlijke en economische capaciteit die reikt van West-Vlaanderen en Zeeland, tot Luik en de regio rond Aken. Deze grensoverschrijdende samenwerking levert ons heel wat voordelen op. Zo halen we kennis en expertise van over de grens naar Limburg, smeden we partnerschappen om de Limburgse ontwikkeling te versnellen en benutten we grensoverschrijdende ontwikkelingskansen en counteren obstakels veroorzaakt door bestuurlijke grenzen.

Momenteel is de vijfde programmaperiode van de Interreg-programma's in uitvoering. In de Euregio Maas-Rijn werkt Limburg samen met de provincies Luik, Nederlands Limburg, de Duitstalige Gemeenschap en de regio Aken. Het programmagebied van de Grensregio Vlaanderen-Nederland bestaat dan weer uit de vijf Vlaamse provincies en de Nederlandse provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Er zijn 58 Interreg-projecten waarin Limburgse actoren deelnemen aan het grensoverschrijdend projectconsortium. Dat genereert opnieuw een investeringsbudget van bijna 35 miljoen euro projectkost. Daarvan neemt Interreg/EFRO bijna 20 miljoen euro voor zijn rekening. In totaal is er 6,3 miljoen euro provinciale cofinanciering toegekend.

Dat de brug die gelegd wordt tussen de provinciale Interreg-projectmanagers, de centrale programmauitvoering in Maastricht en Antwerpen en de grensoverschrijdende actoren zijn vruchten afwerpt, is overduidelijk. Die verbinding en de dienstverlening voor de Limburgse partners in de grensoverschrijdende projectconsortia wordt dan ook verdergezet in het laatste effectieve jaar van de programmaperiode en in de uitloopperiode 2021 en 2022.

2.5. De sprint naar 2021-2027

De nieuwe programmaperiode 2021-2027 start normaal gezien op 1 januari 2021. De twijfel of die datum gehaald kan worden, groeit. Dat heeft te maken met het feit dat het Europese beleidskader vertraging heeft. Het Europese cohesiebeleid is namelijk onlosmakelijk verbonden met

Tom Vandeput

het Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Unie. En daar is nog geen akkoord over: de Europese verordeningen inzake het Europees Fonds voor Regionale ontwikkeling en het Cohesiebeleid zitten nog in een ontwerpfase.

Dat maakt het niet makkelijk om de komende programmaperiode voor te bereiden. Maar afwachten is niet aan de orde. Een operationeel programma voorbereiden waarin de subsidiabele acties en subsidievoorwaarden bepaald worden, is immers een intensief proces dat een zekere doorlooptijd vraagt. Daarom hebben we alvast de voorbereiding opgestart voor de programma's waaraan Limburg de voorbije jaren heeft deelgenomen.

De inhoudelijke klemtonen lijken bepaald. Met de Europese structuurfondsen wil Europa zes doelstellingen realiseren:

1. een slimmer Europa door de bevordering van een innovatieve en slimme economische transformatie;
2. een groener, koolstofarm Europa door de bevordering van een schone en eerlijke energietransitie, groene en blauwe investeringen, de circulaire economie, aanpassing aan de klimaatverandering, risicopreventie en risicobeheer; slimme energiesystemen, netwerken en opslag op lokaal niveau ontwikkelen;
3. een meer verbonden Europa door de mobiliteit en regionale ICT-connectiviteit te versterken;
4. een socialer Europa door de Europese pijler van sociale rechten uit te voeren;
5. Europa dichter bij de burgers brengen door de duurzame en geïntegreerde ontwikkeling van stads-, plattelands- en kustgebieden, en door lokale initiatieven te bevorderen.

Deze doelstellingen zijn niet alleen economisch zeer relevant, maar focussen ook op maatschappelijke en mondiale uitdagingen die vragen om economische innovatie en sociale vernieuwing.

Het voorstel van Europa is ook om de EFRO-middelen geconcentreerd in te zetten: 45% voor acties voor een slimmer Europa en 30% voor een groener Europa.

2.6. De erkenning als transitieregio

Limburg is erkend als Europese transitieregio voor de nieuwe programmaperiode. Dat doet misschien de wenkbrauwen fronsen, want Limburg had een positieve economische balans op het einde van de SALK-programmaperiode. De erkenning is dan ook gebaseerd op de eerder matige score van ons bruto binnenlands product (BBP) per hoofd. In de periode 2014-2016 scoort Limburg tussen 75 en 100% van het Europese gemiddelde.

Ook al kleuren diverse parameters groen voor Limburg, toch waarschuwen een aantal knipperlichten voor de kwetsbaarheid en conjunctuurgevoeligheid van de Limburgse economie. We moeten dan ook waakzaam blijven. Limburg moet inspanningen blijven leveren voor een bedrijfsgerichte talent- en competentieontwikkeling, een sterkere verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven, een betere mobiliteit, meer innovatief en internationaal ondernemerschap en meer strategisch onderzoek op Limburgse bodem. Ook de SALK-clusters hebben nog een zekere ontwikkelingsruimte en -potentieel voor innovatief ondernemerschap en nieuwe jobs.

De sterke en algemeen gedragen visie voor de inzet van de EFRO-middelen heeft ongetwijfeld bijgedragen tot het succes van de GTI Limburg. Er werd daardoor geen energie verspild aan de acquisitie en selectie van projecten. We konden meteen schakelen in de projectvoorbereiding. Die formule wordt opnieuw gevolgd. Via het Limburgs sociaaleconomisch overleg maken we een economische ontwikkelingsagenda op met de sociaaleconomische actoren en andere Limburgse stakeholders. We formuleren ambitieuze thematische prioriteiten en acties op de korte, middellange of lange termijn. Zo schalen we Limburg verder op tot het Vlaamse en Europese niveau.

Deze ontwikkelingsagenda wordt hét kompas voor de transformatie van transitieregio naar Europese voorbeeldregio, zowel voor de opmaak van het EFRO-programma als voor de twee Interreg-programma's.

2.7. Het kompas, de gids en de weg naar de top

Een Europees subsidiedossier uitschrijven doe je niet met de vingers in de neus. Zelfs ervaren projectontwikkelaars worstelen vaak met de uitgebreide subsidievoorwaarden en de complexe staatssteunregels. Tal van projectideeën stranden dan ook in de voorbereidingsfase. De inhoudelijke begeleiding vanuit de dienst Europa en de gerichte provinciale cofinanciering zijn er dan ook niet zomaar.

Als ervoor gekozen wordt om de programma-uitvoering decentraal aan te pakken, dan behouden het provinciaal EFRO-contactpunt en de twee Interreg-projectmanagers de provinciale taak om promotoren te begeleiden en te ondersteunen. Zij treden op als een gids doorheen het doolhof van regels en voorwaarden van de Europese programma's.

De provinciale dienst Europa is dus de gids, en het kompas is de economische ontwikkelingsagenda. Maar Limburg heeft ook actoren en promotoren nodig die Limburg naar de top van de berg brengen. De provincie ontwikkelt daarom een model om de Europese expertise van Limburgse actoren te bundelen en zo de Limburgse projectontwikkeling te versterken en Limburgse promotoren te ontzorgen.

Elk Europees programma heeft een open karakter

Tom Vandeput

Tom Vandeput

en elke actor heeft de mogelijkheid om project-oproepen te benutten om de eigen werking en organisatie te versterken. Maar de provincie Limburg zal geen provinciale cofinanciering toekennen voor projectrealisaties aan de voet van de berg.

Het ontwikkel- en acceleratiefonds is een selectief en enig subsidie-instrument. Alle sectorale subsidieregelingen — zoals de provinciale cofinanciering en het arbeidsmarktfonds — zijn erin geïntegreerd. Dat maakt het provinciale subsidiekader in de beleidsvelden economie en Europa transparanter en efficiënter. De subsidietoekenning gebeurt op basis van de financiële coherentie en zeven inhoudelijke criteria.

2.8. Zaken doen met de buren

De Engelse filosoof en Nobelprijswinnaar Bertrand Russel stelde ooit: “Instinctief delen we ook nu nog de mensen in vriend en vijand in: met de ene categorie moeten we samenwerken, met de andere concurrentie aangaan.” In een Europese en zelfs mondiale context en tegen de achtergrond van de immense maatschappelijke en economische uitdagingen, zijn onze buurregio’s geen concurrenten, maar wel lotgenoten. Of nog beter: bondgenoten.

De Interlimburgse samenwerking krijgt een prominente plaats in de Limburgse grens-overschrijdende samenwerking. Belgisch en Nederlands-Limburg hebben niet alleen een gemeenschappelijk verleden, er zijn ook kansen genoeg om onze toekomst samen te maken. Vanuit een gelijklopende reconversie hebben we rug aan rug gebouwd aan een nieuwe economie met beloftevolle economische sectoren, en aan ondernemerschapsstimulering en jobcreatie. En ook wat betreft onze recente economische ontwikkeling zijn er heel wat gelijkenissen. Nederlands-Limburg heeft de Brightlands, wij hebben de Limburgse campussen, waaronder de Corda Campus in Hasselt.

Maar ook op maatschappelijk, cultureel en toeristisch vlak zijn er meer gelijkenissen dan verschillen. Het is dan ook een kleine stap om aan de samenwerking tussen de twee Limburgen een nieuwe dynamiek te geven. Vernieuwend verbinden over de Maas en de landgrens heen, zodat we als twee Limburgen economisch en maatschappelijk voorsprong kunnen nemen.

Er wordt gewerkt aan een Interlimburgs samenwerkingsprogramma dat dient als een atlas van kansen. Dit programma maakt het ook mogelijk om een gemeenschappelijke positie in te nemen in de gezamenlijke Interreg-programma’s en in de werking van de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking EGTS EMR. Bovendien is het een inhoudelijke en geografische opstap naar een intensievere samenwerking met Nordrhein-Westfalen.

Dat Interlimburgs samenwerkingsprogramma is overigens geen dwangbuis dat ons aan elkaar kluistert. Op de samenwerkingsas tussen oost en west wordt een verticale lijn getrokken waarop de samenwerking met de provincies Luik en Noord-Brabant wordt uitgebouwd. Wellicht is een eerder thematische samenwerking, onder meer op het vlak van logistiek of innovatie, het meest wenselijk. Dit wordt verder uitgeklaard in een gezamenlijk overleg met de nieuwe colleges.

Limburg maakt ook deel uit van de EGTS EMR. Na de omvorming dit jaar van Stichting naar EGTS komt het erop aan om de werking te versnellen. De strategie EMR 2030 is momenteel in voorbereiding en daarmee worden alvast de Euregionale strategische krijtlijnen getrokken.

Wij kiezen er ook resoluut voor om meerwaarde voor de Limburgse gemeenten te zoeken in de Euregionale samenwerking. Daarom zullen we bij ons Euregionale optreden altijd aandacht hebben voor de betrokkenheid van de lokale besturen, a priori van de grensgemeenten, en van bestaande samenwerkingsverbanden zoals het MAHHL-samenwerkingsverband (Maastricht, Aken, Hasselt, Heerlen en Luik). Ook hier neemt de provincie een facilitatorfunctie op.

> *“De Interlimburgse samenwerking krijgt een prominente plaats in de Limburgse grens-overschrijdende samenwerking.”*

2.9. Een verbinding tussen Europa en Limburg

Dat we op zoek zijn naar meerwaarde voor de Limburgse gemeenten, ligt ook mee aan de basis voor het partnerschap met het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap VLEVA. Dit partnerschap moet een efficiënte EU-informatievoorziening en een effectief EU-netwerk op maat van Limburg faciliteren, en dat op basis van concrete behoeften en prioriteiten.

In het kader van de samenwerking wordt er een provinciaal partnerschap uitgebouwd tussen de provincie Limburg en relevante Limburgse actoren, met als doel de ‘Europeanisering’ van Limburg actief te bevorderen; het globale inzicht in, de anticipatie op en de globale benutting van Europese financieringsmiddelen en beleidsopportuniteiten in Limburg te optimaliseren; en een structurele schakeling te organiseren tussen provinciale behoeften en Europese opportuniteiten.

Alle relevante Limburgse actoren worden uitgenodigd om het provinciale partnerschap te vormen, met name de Limburgse gemeenten en de relevante actoren met een subregionale of provinciebrede werking. We willen in de Limburgse gemeenten en bij de Limburgse actoren 'Europa-antennes' installeren, die als verbindingsfiguur optreden en relevant EU-nieuws en subsidiemogelijkheden doorgeven.

Tom Vandeput

3. Personeel
Een slimme en efficiënte organisatie

Door de afslanking van de provincies op 1 januari 2018 gingen 154 personeelsleden van ons bestuur over naar de Vlaamse overheid (56), naar de stad Hasselt (64) en naar de stad Tongeren (34). Sindsdien schommelt het personeelsbestand rond de 855 personeelsleden.

3.1. Contractuele tewerkstelling neemt de bovenhand

69% van ons personeel is contractueel. Zij zijn aangesteld met een arbeidsovereenkomst. We volgen daarbij de evolutie die zich ook voordoet bij de meeste andere besturen: het aantal vast benoemde personeelsleden neemt geleidelijk af, en de contractuele tewerkstelling neemt de bovenhand. Lokale besturen zijn sinds de wijziging van het provinciedecreet op 3 juni 2016 vrij om te kiezen in welk dienstverband ze personeel tewerkstellen. Voordien genoot de statutaire tewerkstelling voorrang op de contractuele.

Deze evolutie heeft zijn gevolgen voor de pensioenlast die het bestuur draagt. Lokale besturen zijn namelijk het enige bestuursniveau dat zelf instaat voor de financiering van de pensioenen van de vast benoemde personeelsleden. Tenzij de wetgeving ter zake alsnog zou aangepast worden, betekent de pensioenfactuur de komende jaren een belangrijke financiële last.

3.2. Meer inhoudelijk en minder uitvoerend

Er zijn verhoudingsgewijs meer inhoudelijke medewerkers en minder uitvoerende medewerkers. Deze trend zien we al jaren en blijft zich doorzetten. Ondertussen is het niveau A (medewerkers met een universitair diploma) het sterkst vertegenwoordigd in ons personeelsbestand (ruim 24%). Nog eens ruim 18% behoort tot niveau B (medewerkers met een bachelor).

29% van het personeel (250 personeelsleden) kiest voor één of andere vorm van verminderd werken. Dit vraagt een permanente oefening voor een vlotte operationele werking en een kwalitatieve dienstverlening.

3.3. Grote uitdagingen in de toekomst

Het meest opvallende kenmerk van ons personeelsbestand is de leeftijdsstructuur: bijna 35% van het personeel is 56 jaar of ouder, 15% is 60 jaar of ouder. Dat betekent dat er in de komende jaren een grote uitstroom zal zijn: ruim 280 personeelsleden bereiken tijdens deze legislatuur de leeftijd van 62 jaar. Afhankelijk van hun aantal dienstjaren kunnen zij in aanmerking komen voor vervroegd pensioen. Maar liefst 218 personeelsleden bereiken tijdens deze legislatuur de leeftijd van 63 jaar .

Het is duidelijk dat het personeelsbeleid de komende jaren met een aantal grote uitdagingen wordt geconfronteerd. Zo zullen door de krapte op de arbeidsmarkt, kandidaten met de juiste kennis en competenties altijd aan hun trekken komen. In de toekomst zal het niet meer volstaan om een vacature uit te schrijven en af te wachten wie zich kandidaat stelt. Integendeel, we zullen actief op zoek moeten naar geschikte kandidaten.

De voortschrijdende digitalisering heeft eveneens een blijvende impact, ook op wie al werkt. Elke werknemer zal zijn kennis en vaardigheden up-to-date moeten houden en levenslang leren. Vorming en opleiding zijn en blijven cruciale taken in het personeelsbeleid.

3.4. Goede krachten in de organisatie houden

Goede krachten vinden is één, zorgen dat ze blijven, is nog iets anders. Een goed retentiemanagement moet ervoor zorgen dat het personeel zich verbonden voelt met de organisatie en minder geneigd is om elders te gaan werken. Elementen in zo’n retentiebeleid zijn onder meer:

3.4.1. Een modernisering van de verloningsmogelijkheden

Denk bijvoorbeeld aan een cafetariaplan: dat biedt medewerkers de keuze uit een menu van arbeidsvoorwaarden. Zo kunnen ze bijvoorbeeld kiezen voor meer of minder vakantiedagen in ruil voor meer of minder eindejaarstoelage. Als lokaal bestuur zijn we hiervoor wel in belangrijke mate afhankelijk van de regelgeving door hogere overheden.

3.4.2. Het verhogen van de betrokkenheid

Onder meer door de huidige, te eenzijdige evaluatiecyclus (die bovendien een te grote administratieve last meebrengt) te vervangen door persoonlijke ontwikkelingsplannen en een permanente feedbackcultuur.

3.4.3. Een voldoende uitdagende en afwisselende jobinhoud

En laat dat nu net de belangrijkste zijn. Medewerkers moeten meer dan nu de kans krijgen om van job te veranderen, zowel in functie van hun persoonlijke ontwikkeling als in functie van de wijzigende personeelsbehoeften van de diensten. Ze moeten ook de autonomie krijgen om hun werk zoveel mogelijk zelf te organiseren ten voordele van de productiviteit en de kwaliteit. Onze grote strategische projecten — zoals het Fruitspoor en het Kolenspoor — bieden daartoe een uitgelezen kans. Medewerkers kunnen er zich onder toezicht van de externe projectcoördinatoren bekwamen in projectwerking, en de opgedane kennis en ervaring meebrengen naar ons bestuur.

3.4.4. Teamleden worden projectmanagers

Recent heeft een aantal medewerkers al een

Tom Vandeput

opleiding projectmanagement gevolgd. Door hun enthousiasme besliste de deputatie om de opleiding breder open te stellen in de organisatie. We hebben ook aan het managementteam gevraagd om in kaart te brengen welke personeelsleden de rol van projectmanager kunnen opnemen en dus baat hebben bij de opleiding. In ruil vragen we de deelnemers om zich te engageren voor een intervisiegroep 'projectmanagement'. Daar kunnen ze ervaringen met projectmanagement uitwisselen en onderzoeken hoe we kennis rond projectmanagement kunnen bewaren. De intervisiegroep zal ook voorstellen uitwerken over hoe projectmatig werken verder uitgedragen kan worden binnen de organisatie, bijvoorbeeld door een kennisplatform op te richten en door een structureel vormingsaanbod uit te werken dat specifiek gericht is op de behoeften van ons bestuur.

3.5. Medewerkers zijn het kloppend hart

Het mag duidelijk zijn dat we met onze organisatie een modern personeelsbeleid nastreven, dit conform het kader dat ons wordt aangereikt door de Vlaamse Regering. Hiertoe willen we samen met externe adviseurs aan de nieuwe griffier en de nieuwe directeur HRM d.m.v. een strategische ontwikkelingsvisie handvaten aanbieden, die ertoe bijdragen de organisatie slimfit te maken op het vlak van personeelsbeleid.

Onze werknemers zijn het kloppend hart van de organisatie. Zij tonen verbindend leiderschap en ondernemerschap op elk niveau. Een strategisch personeelsplan houdt rekening met ieders capaciteiten om de kernopdracht waarvoor we staan zo effectief mogelijk te kunnen realiseren. Een kwalitatieve dienstverlening die klantgericht en toegankelijk is, staat steeds voorop.

3.6. Op naar een slimme en efficiënte organisatie

Een ambitieus provinciebestuur vraagt een ambitieuze ambtelijke organisatie. Output en zichtbaarheid is meer dan ooit noodzakelijk. Voortdurende ontwikkeling en verdere digitalisering, zowel in processen als communicatie, maakt het provinciebestuur tot een performante organisatie die mee beweegt met de maatschappelijke noden en snel weet te schakelen. Digitalisering en dataficering moet de effectiviteit en efficiëntie van ons beleid vergroten.

We durven onze processen herdenken en optimaliseren. Als organisatie richten we ons op onze kerntaken en streven hierin naar de hoogste kwaliteit. We passen ons steeds slim, snel en efficiënt aan veranderde omstandigheden aan.

Een uitgave van
De deputatie:
Herman Reynders, gouverneur-voorzitter;
Gedeputeerden Inge Moors, Bert Lambrechts,
Igor Philtjens, Tom Vandeput; Waarnemend
provinciegriffier Liliane Vansummeren

Redactie
Provinciebestuur Limburg

Eindredactie
& grafisch ontwerp
RCA

Coördinatie
Informatie en Communicatie,
Provincie Limburg

Rechtenhouders fotografie
Armeo & YouGrabber; A-tract Architecture;
Bosgroep Limburg; Droneport; Kris Van de Sande;
Kristof Vrancken; Leen Van de Sande; Locate
in Limburg; LRM; Luc Daelemans; Peter Baas;
POM Limburg; Provincie Limburg; PSG studio;
Razziphoto; Robin Reynders; Sirris; Stad Genk;
Studio Vision; Toerisme Limburg; UHasselt

Druk & afwerking
Chapo, Hasselt

Oplage
200 ex.

Depotnummer
D/2019/5.857/21

provincie
Limburg